

det er i mine Tanker at hyde Noget, som i Virkeligheden ikke vil fyldestgjøre Noget, ganske affet fra det meget Udviltsomme i, hvem der til den Tid kan være Indenrigsminister, eller hvilke Anstuelser der overhoved til den Tid ville gjøre sig gjældende i Indenrigsministeriet. Jeg tror derfor paa Forhaand at kunne sige, at en saadan Henvisning til Afgjorelse ved et indenrigsministerielt Ekson ikke vil tilfredsstille nogen af de Parter, som nærmest betragte sig som interesserede i Spørgsmaalet. Man vil fra den ene Side frygte for, at dette indenrigsministerielle Ekson vil betyde det Samme, som at Retten fortabes, og man vil fra den anden Side frygte for, at det indenrigsministerielle Ekson vil være det Samme, som at hele Indskrænkningen gaar tabt. Det er fuldkommen rigtigt, hvad den ærede Drdsfører udtalte, at de Forhold, som her komme til at foreligge, maa bedømmes efter et Ekson; men det forekommer mig at være en noget drifstig Slutning, at det, fordi Afgjorelsen bliver en Eksonsag, derfor skal være en indenrigsministeriel Eksonsag; thi jeg gad dog nok vide, om der ikke er mangfoldige Tilfælde, hvor Domstolene maa støtte deres Afgjorelse netop paa Saghyndiges Ekson. Jeg kan ikke se rettere, end at Indenrigsministeren, dersom Flertallets Forslag bliver vedtaget, dog ikke vil kunne dømme efter sit eget personlige Ekson, men at han alligevel maa være henvist til at søge andre Saghyndiges Ekson derom, og saa vil jeg dog spørge, om ikke Domstolenes Afgjorelse i Henhold til et foreliggende Ekson vil være lige saa let at træffe som Indenrigsministerens og en hel Del mere betryggende for begge Parter. Hovedforskjellen mellem det af Flertallet og det af Indenrigsministeren stillede Forslag er i mine Tanker den, at Indenrigsministeren ikke hyder et vilkaarligt Ekson til Bederlag for en Ret, men at derimod Flertallet gjør dette, og paa den anden Side, at Indenrigsministeren ikke har opfattet Grundtanken i Loven af 19de Februar 1861 saaledes, som den i alt Fald ikke kan læses ud af selve Loven, nemlig saaledes, at Salgstilbud skulde forelægges Godssets samtlige Fæstere, for at Retten skulde kunne benyttes. Jeg skal udtale, at jeg for mit

Bedkommende, forsaavidt det af os stillede Uendlingsforslag ikke skulde blive vedtaget, agter at stemme for Indenrigsministerens Forslag, men at jeg i alt Fald, selv om Indenrigsministerens Forslag skulde blive forkastet, ubetinget stemmer imod Flertallets Forslag. Den ærede Drdsfører betonedede stærkt, at efter Flertallets Forslag skulde Salgstilbudet være gjort samtlige Godssets Fæstere. Dersom den ærede Drdsfører ikke havde betonet dette, saa stærkt, vilde jeg maasse ikke have opholdt mig videre ved Udtrykket i Uendlingsforslaget, hvor der jo staar, at Eieren skal godtgjøre at have gjort samtlige Godssets Fæstere billige og antagelige Salgstilbud. Samtlige Godssets Fæstere ere selvfølgelig ikke alene Gaardfæstere, men ogsaa Fæstere af Boelssteder og Huse; efter den Betoning, som den ærede Drdsfører gav dette Udtryk, maatte man i alt Fald antage, at dette var Meningen. Dersom det udvilsomt kun skulde angaa Gaardmændene, saa havde det dog maasse været rettere at have sagt „Gaardfæstere“ i Stedet for „Fæstere“; men selv om der havde staaet „Gaardfæstere“, saa vilde alligevel dette stærkt betonedede „samtlige“ ikke passe, thi jeg kan dog ikke antage, at den ærede Drdsfører vilde gaa saa vidt at forlange, at Salgstilbudet ogsaa skulde forelægges for den Tiendedel af Gaardfæstere, hvis Fæstesteder ville blive inddragne ved Benyttelsen af Retten. Jeg tror saaledes, at dersom der fra Redaktionens Side skal reises nogen Indvending mod Forslagene, saa kan Flertallets Uendlingsforslag paa ingen Maade bestaa en streng Kritik. Det er imidlertid den ærede Drdsfører, som selv har ført mig ind paa den Kritik af Uendlingsforslaget ved den særlige Vægt og Betoning, som han gav Udtrykket „samtlige Fæstere“. — Der er endnu en Indvending, som jeg ikke kan unblade at gjøre mod det af Flertallet stillede Forslag, og særlig, efter at jeg har hørt den ærede Drdsførers Forklaring deraf, nemlig den, at Flertallet fordrer, at disse Salgstilbud skulde være baade billige og antagelige. Dette er uregelmæssigt saa svævende Udtryk, som nogen vilkaarligt Eksonsmand vil kunne ønske sig dem for i alle Tilfælde at kunne redde sig i Land med sit Ekson. I Stedet for at holde sig til, at